

Turism på annans mark

Björn Galant, LRF, webbföreläsning 2020-10-09

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

Parter:
Naturturismföretagen
Jordägareförbundet
LRF
Visit Dalarna

Allemansrätten=en rätt att vara i skog och mark om man inte stör eller förstör

Allemansrättens gränser

Naturskydd, Miljöbalken

Brottsbalken

- Stöld
- Skadegörelse
- nedskräpning
- Tagande av olovlig väg

Allemansrätten
"inte störa-inte förstöra"

V

V

Olägenhet eller nämnvärd skada.

Ej kränka markägarens ekonomiska intressen

"Anläggning"

Landskapets bruk

- skogsbruk
- jordbruk

Motorisering

V =Växandegröda

”Nyckeln till en hållbar och framgångsrik naturturism ligger i ett bra samarbete mellan markägare och turistföretag...”

”...Men om det ska bli verklighet är det nödvändigt med dialog, överenskommelser”

”...mha av en handledning utveckla avtal och överenskommelser för turism på annans mark”

DEBATT

Vad/var | Ämnet

→ SvD.se

4. Rubrik 18 p på två fina rader ruggrikt

1. Notis uti 3000 tkn inklusive ingressen. Non expedit maximpores sit quibustibusapi tinvet mi, int eum arum quianis.

1. Notis Nobita acerum lam simus volorio. Molorem. Itat iunt ratures tinctur, cus pa dolorit consed te aliant adis aut bearit. SvD.se/debatt

Vi skapar ramverk för naturturism på annans mark

En växande turism i den svenska naturen riskerar att leda till konflikter och problem. Därför vill vi skapa en nationell överenskommelse som inkluderar vägledning, goda exempel och förslag till avtal mellan turistföretag och markägare, skriver företrädare för flera organisationer.

I sommar har det rapporterats om överfulla parkeringsplatser i flera nationalparker, vilket visar att svensk natur lockar. Sedan millemiumskiftet har landets turismomsättning i det närmaste fördubblats. Omfattande enkätundersökningar från Tillväxtverket visar att tre av tio utländska besökare gör något i vår natur. Bland resvana segment på Visit Swedens prioriterade internationella marknader svarar dessutom upp till 90 procent av de potentiella resenärerna att naturen är ett viktigt

inte än i Sverige, men desto viktigare att göra rätt från början och se till att en växande naturturism regleras, dimensioneras och kanaliseras. Vi vill också understryka vikten av att börja diskutera hur turismens positiva effekter, men även hur skador, slitage och störningar ska hanteras av berörda parter.

För staten är allt fler utländska besökare redan en god affär. Förra året uppgick enbart mornsen på utländska besökares konsumtion i Sverige till över 17 miljarder kronor enligt Tillväxtverket. Uppskattningsvis en tredjedel av dessa mornsinträder kommer från resenärer som har besökt våra skogar, skärgårdar, fjäll och jordbruksmarker. Statligt ägda nationalparker utgör emellertid mindre än 2 procent av den ytan, vilket innebär att en stor del av dagens naturturism sker i det jord- och skogsbrukslandskap som förvaltas av privata markägare. Att svensk landsbygd har sådan attraktionskraft är verkligen positivt

”
Dyrköpta erfarenheter finns redan på Island där naturturismen i det närmaste har exploderat.

skäl för att besöka Sverige. Vår regering vill gärna öka turismintäkterna än mer och tillståna förra året en offentlig utredning om svensk besöksnäring. Vidare har både Visit Sweden och Tillväxtverket fått särskilda uppdrag för att främja och utveckla landets växande naturturism. Årets höstbudget innehåller dessutom ett skarpt förslag om sänkt moms på naturupplevelser. Allt detta är ut-

Nyckeln till en hållbar och framgångsrik naturturism ligger därför i ett bra samarbetsklimat mellan markägare och turistföretag. Då kan turism på annans mark bli ännu en gren i landsbygdsföretagandet, som bidrar till välbästand och tillväxt utanför våra städer. Men om det ska bli verklighet är det nödvändigt med dialog, överenskommelser och tankar om hur naturturismens intäkter och kostnader i form av slitage, nedskräpning och störningar hanteras.

Så är det inte alltid. Genom åren har vi hälsat på ett utländskt exempel kommer och

Vad/var | Ämnet

7. Citat Sueca Hd regular 15 punkter på 17 punkters kägel centrerat.

Förnamn Efternamn om xxxxx. Styckeformat 7. Citat förklaring.

Nyckeln till en hållbar och framgångsrik naturturism ligger i ett bra samarbetsklimat mellan markägare och turistföretag. Då kan turism på annans mark bli ännu en gren i landsbygdsföretagandet, som bidrar till välbästand och tillväxt utanför våra städer, skriver artikel författarna. Foto: Henrik Holmberg/TT

→ SvD.se

Läs mer på SvD.se
29 juli: Landsbygden bör inte vara statens ansvar. Det skriver centerpartisterna Lars Vikinge och Göran Gunnarsson. SvD.se/debatt

Vad/var | Ämnet

4. Rubrik 18 p på två fina rader ruggrikt

1. Notis uti 3000 tkn inklusive ingressen. Non expedit maximpores sit quibustibusapi tinvet mi, int eum arum quianis.

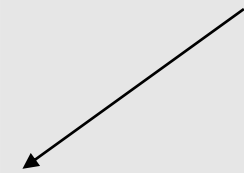
1. Notis Nobita acerum lam simus volorio. Molorem. Itat iunt ratures tinctur, cus pa dolorit consed te aliant adis aut bearit. SvD.se/debatt

seras för att marknadsföra svensk natur med hjälp av allemansrätten.

Här finns utrymme för förbättring. Lantbrukarnas riksförbund, Ekoturismföreningen, Sveriges Jordägareförbund och Visit Dalarna ska därför under den närmaste tiden arbeta fram en gemensam vision, visa upp god praxis och utforma moderna lösningar mellan landsbygdens gröna näringar. Det handlar om att tillsammans främja dialogen mellan landsbygdens olika aktörer och med hjälp av en handledning utveckla avtal och överenskommelser för turism på annans mark. I vissa fall är vägen framåt affärsöverenskommelser och regelrätta arrenden. I andra fall handlar det främst om att besökarnas konsumtion kommer bygden till del i form av logi, guidad verksamhet, lokala måltider, transporter och inköp i gårdsbutiker. Men vi behöver också diskutera våra svåra frågor om hur naturturism kan utvecklas på marker med pågående markanvändning som jord- och skogsbruk.

Vi menar att en växande naturturism erbjuder spännande framtidsmöjligheter för svensk landsbygd. Det handlar om lokala jobb, regional tillväxt och exportintäkter för hela Sverige. Allt tyder också på att naturturismen kommer fortsätta att växa. För att det ska bli verklighet och så bra som möjligt, måste vi vara överens om hur det ska ske. Utgångspunkten är principer om ordning och reda och att naturturismens för- och nackdelar fördelas rättvist bland alla berörda. En sådan lösning är överenskommelser som utveck-

- Palle Borgström, förbundsordförande LRF
- Annika Fredriksson, ordförande Naturturismföretagen
- Gunnar Palme, ordförande Sveriges Jordägareförbund
- Lotta Magnusson, Visit Dalarna

Turism på annans mark

Om god samverkan mellan naturturismföretag och markägare

Faktainsamling

- 7 Runda-bordsamtal fr Skellefteå-Ängelholm
- Intervju LRFs 17 regioner
Intern undersökning Naturturismföretagen
Intern Undersökning Jordägareförbundet
- Webenkät 50 turistföretag
- Webenkät 100 markägare
- Studiebesök DANO, Sjösystäm Dalsland,
Urnatur Ödeshög, Äggaboden Blekinge

Grunder för företagande:

- 1/ Affärsidé
- 2/ Utrustning
- 3/ Lokal

Transport
Overnattning/vindskydd
Lokal vid dåligt väder
Anlägga leder
Tillgång till vägar
Styrning till gårdsbutik
mm. mm.

Turism på annans mark

Om god samverkan mellan naturturismföretag och markägare

Förordet

”Turismen i Sverige växer. Inte minst växer naturturismen och det är glädjande att den svenska skogen, vattendragen, fjällen och jordbrukslandskapet har sådan nationell och internationell attraktionskraft. Men det går inte att låta turismen växa okontrollerat. Där det skett utarmas både naturen och de värden som lockar turisterna.

Redan nu finns områden där okontrollerad turism slitit ner naturen vilket förskräcker så väl markägare, lokalbefolkning som turisterna. Det kallas numer överturism eller hyperturism.

Den typen av ”slit och släng turism” vill vi motverka. Vi vill **utveckla hållbar turism** som gynnar lokalbefolkning, natur, kultur och företagande baserat på markägande.

För att uppnå hållbarhet behövs **kontinuerlig dialog mellan turistföretag och de som äger marken. En dialog om vad naturen, kulturen och lokalsamhället tål.** Dessutom behövs metoder och regler för att minska störningar och utarmning av marker.

Fruktbar företagsamhet med lokal förankring

Turism på annans mark är en rådgivande handledning som ska hjälpa markägande företag och turistföretagare till överenskommelser som bägge parter tjänar på. Det innebär råd kring förhandlingar, turistplanering och avtal. Målet är att skapa sysselsättning och samarbete mellan besöksnäringens företag och markägare. För att underlätta detta föreslås fem typer av juridiska avtal.

Den research som gjorts utgår från situation år 2020. Information har inhämtats genom enkätundersökning där turistföretagare och markägare tillfrågats om synen på turism på annans mark. Enkäterna besvarades av cirka 50 turistföretag och drygt 100 markägare. Därutöver har vi besökt sju orter i Sverige och arrangerat rundabordsamtal med turistföretagare och markägare. Tjänstemän på kommuner, regioner och länsstyrelser har också deltagit. Totalt har ett hundratal personer deltagit på rundabordsamtal. Samma typ av frågeställningar har använts vid rundabordsamtalen som i enkäterna. I samband med tre av dessa möten har projektledarna också gjort studiebesök; vid DANO:s sjösystem i Dalsland där lägerplatser besiktigats, i Ödeshög där Urnatur arbetar med ekoturism, samt på gårdsbutiken och restaurang Äggaboden utanför Ronneby. LRF, Naturturistföretagen och Sveriges Jordägareförbund har också genomfört interna intervjuundersökningar. Denna text har remitterats till respektive organisation för synpunkter. Relevant litteratur har studerats, se litteraturförteckningen.

Projektet har inte haft till syfte att se över hur allemansrätten förhåller sig till markägande. Det är dock viktigt att nämna att det rörliga friluftslivet och icke organiserad turism påtagligt påverkar markerna allt mer. Markägare, det offentliga och turistföretagare vid rundabordsamtal och enkätundersökningar vill ha kraftfullare informationsinsatser om allemansrättens friheter och begränsningar. Skolan, allmänheten, det offentliga och näringslivet behöver upplysas.

Det finns extramaterial från rundabordsamtal och

har använts för att tolka nuläget. Det finns en stor enighet inom naturturismen och bland markägarföretag att överenskommelser behövs och att markägarna ska involveras innan turistföretaget påbörjar en satsning på annan mark än sin egen.

Projektets inriktning är turistföretag och privata markägare. Statliga och kommunala marker samt offentliga aktörer ingår inte. Naturskyddade områden och statens mark ovan odlingsgräns ingår inte heller. Samtidigt har intresset från det allmänna varit stort. Inte minst då det allmänna driver stora ledprojekt. Mycket av handledningen kan förstås användas även av dem.

Turism på annans mark har valt att ta med externa artiklar om ledutveckling, cykling, skoter, paddling, användning av väg och ridning. Dessa aktiviteter är särskilt intressanta då de expanderar och befinner sig i gränslandet mellan kommersiell turism och allemansrätten.

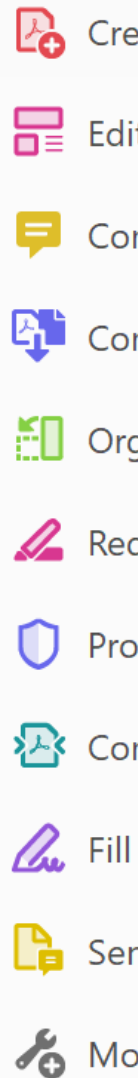
ANGÅENDE ALLEMANSRÄTTEN

I den här handledningen rekommenderar vi turistföretag att alltid göra överenskommelser med markägarna och att inte hänvisa till allemansrätten när man vill bedriva kommersiell turism på annans mark.

MERVÄRDE TURISM

Oavsett om man som markägare själv satsar på hållbar turism eller någon annan gör det gynnas ofta både bygden och kommunen:

- ▶ Bättre underlag för infrastruktur som vägar, fiber- och elnät
- ▶ Bidrag till serviceunderlag för skola, sjukvård och annan samhällsservice
- ▶ Sätter bygden på kartan och höjer ofta värdet på fastigheterna

Sid 6,

Varför en handledning om Turism på annan mark

Naturturism är en kommersiell verksamhet där en kund betalar en arrangör eller ett företag för en tjänst, exempelvis guidning eller stuguthyrning.

Många naturturistföretag äger inte egen mark. Då måste deras verksamhet istället ske på mark som någon annan äger.

Markägaren å sin sida är också företagare som bedriver jord- och skogsbruk i syfte att förverkliga sin affärsidé.

Om turistföretagare vill förverkliga sin turism på ett hållbart sätt **ska de teckna överenskommelser** med berörda markägare. Valet av turistaktivitet exempelvis flottfärd, cykling eller ridning påverkar överenskommelser och avtal. Liksom markernas beskaffenhet, besöksstryck, lagar och lokalsamhället.

Experter delar med sig

Detta kapitel handlar om viktiga typer av naturturism. Det är sådan naturturism som ökat mycket och som inte är lika hårt reglerad som till exempel jakt och fiske.

De områden som vi bett experter beskriva är bildande av led, skoter, cykel, ridning, paddling och nyttjande av enskild väg.

Bildande av led

Intervju med Nils Hallberg,
miljörättsjurist Naturvårdsverket

Nils Hallberg

Fråga: Vad skiljer en led från en vanlig stig?

Svar: Intressant fråga! Först och främst får man ha klart för sig att det inte finns någon regelrätt definition

bro eller lägger ut träd, grenar eller spänger över våtmarker m.m.

Mer moderna ledssystem, som det vi på Naturvårdsverket har huvudmannaskap för i fjällen (ca 550 mil mellan Treriksröset och Grövelsjön) utmärker

det också växa fram allt fler leder för specifikt riktade ändamål, så som ridning, cykling och paddling mm. Tittar man på besökarantal i fjällanläggningar och stugor som finns i anslutning till det statliga fjälledssystemet

Skoter, utmaningar och affärsmöjligheter i Funäsdalen

Sven Erik Hammar, markägare och styrelseledamot i Funäsdalen Skoterled AB

Sven Erik Hammar

Under 1990-talet växte motsättningarna mellan olika nyttjare av fjällen. Den långsiktiga hållbarheten ifrågasattes och det var tydligt att ett mer samlat och lokalt förankrat arbetssätt var nödvändigt för ett mer hållbart nyttjande av fjällen. Ur detta formades forsknings- och utvecklingsprojektet FjällAgendan¹. Syftet med FjällAgendan var att åstadkomma bättre dialog och ökad förståelse mellan olika verksamheter och intressen, en bättre samordning mellan olika markanvändare, samt föreslå konkreta åtgärder. Målet var en mer hållbar utveckling i fjällen ur ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv. Tydliga behov som tidigt stod klart var en bättre kanalisering av turism och friluftsliv samt att komma bort från "fjällstyrningen" av fjällförvaltningen så att de människor som bor och verkar i området ges ansvaret och rådigheten över hur olika verksamheter och aktiviteter bedrivs.

Projektet Hållbar snöskotertrafik i Västra Härjedalen
Skoteråkningen i Västra Härjedalen var under 1990-talet i stadigt ökande. Konflikterna mellan skotertrafiken, skidturismen, markägare, rennäring

och naturvårdsintressen eskalerade och hämmade utvecklingen i bygden. Situationen var inte hållbar. Vinterturismen i området innebar ungefär 650 000 gästnätter, 320 000 tur- och längdskidåkare och 10 000 skoteråkare. De senare ökade starkt i antal samtidigt som skoteråkningen i princip var oordnad. Lederna var avtalslösa och inte samordnade med andra intressen, en alltför stor andel av skoteråkarna accepterade inte att hålla sig på de leder som fanns, och underhållet av skoterlederna var till följd av den ökande trafiken undermålig, vilket i sin tur medförde att fler skoteråkare lämnade leden. Klagomålen ökade från bland annat skidåkare, markägare och rennäringen.

Mot den bakgrunden startade inom FjällAgendan fördjupningsprojektet *Hållbar snöskotertrafik i Västra Härjedalen*². Snöskoterprojektet skulle genom samverkan och dialog mellan olika intressen skapa ett fungerande skoterledsnät och bilda ett driftbolag som ansvarade för lederna. Den lokala ekonomin skulle stärkas och kvaliteten på de olika turistprodukterna i området säkerställas. Hänsyn skulle tas till markägarnas, rennäringens och naturvårdens intressen.

Utmaningarna för en hållbar utveckling i Funäsfjällen låg främst i de sociala och ekonomiska dimensionerna. Alla ville ha ordning och reda. Alla ville ha fortsatta affärsmöjligheter och utveckling av bygden. Alla ville värna naturmiljön och upplevelsen av en storslagen fjällmiljö. Men konflikt-nivån riskerade att fortsatt eskalera och en negativ utveckling av skidgäster var att förvänta.

20 år av framgång i Funäsfjällen
Snöskoterprojektet lade grunden för ett nytänkande som innebär att skoteråkningen bygger på en kombination av avgiftsbelagda leder och ett kommunalt regleringsområde enligt terrängkörningslagen³. Regleringsområdet förtydligar att snöskoteråkning vid sidan av lederna inte är tillåten annat än i särskilt upplåtna friåkningsområden. Marken för lederna är mot ersättning upplåten genom nyttjanderättsavtal mellan huvudmannen för lederna och respektive markägare. Ett särskilt driftbolag, där markägarna är majoritetsägare, sköter och underhåller skoterlederna. Övriga ägare är olika lokala företag inom turistnäringen.

1) FjällAgendan, Slutrapport från FoU-projekt om hållbart nyttjande av naturresurser i fjällen, 2000
2) På skoter i Funäsdalsfjällen, Slutrapport från skoterprojektet Hållbar utveckling i Funäsdalsfjällen, 2001
3) Kommunalt regleringsområde enligt §3 terrängkörningslagen och §15 terrängkörningsförordningen

Turism på annans mark

Avtal – trygghet för båda parter

Här följer avtal för vanligt förekommande verksamheter såsom; leder, lägerplatser, snöskoter samt olika turismaktiviteter. Därutöver bifogas avtal för vägslitage och anpassad skogsskötsel.

Skriftliga avtal är starkt att rekommendera eftersom de tydliggör för bägge parter vad som gäller. De blir en stadig grund som bägge parter kan basera sin planering på. Avtalen är framtagna av jurist/expert med mångårig erfarenhet av avtalskrivande och arrenderådgivning. Riksförbundet Enskilda Vägar har därutöver gett input till vägavtalet.

Det går att skriva på fritextraderna i avtalen.

Dessa avtal är framtagna:

- ❖ Led för vandring/cykling/ridning
- ❖ Lägerplatser
- ❖ Snöskoterled / friåkningsområden
- ❖ Olika turismaktiviteter
- ❖ Vägslitage
- ❖ Anpassad skogsskötsel

Avtal om nyttjande av mark för led

Markägare: .....

Adress: .....

Nyttjanderättshavare: .....

Adress: .....

1. Syfte med upplåtelsen

Markägaren till fastigheten ..... i ..... kommun upplåter till nyttjanderättshavaren att nyttja ett område som led enligt nedan på de vägar, stigar och områden som markerats på bifogad karta. Därutöver medges nyttjanderättshavaren rätt att komplettera leden enligt vad som beskrivs nedan. Befintliga och anlagda leder som ingår i upplåtelsen ska inritas på kartan vilken bilägges avtalet som Bilaga 1.

Leden ska användas för följande ändamål:

vandringsled cykelled MTB led ridled

annan användning:

.....
.....

Beskrivning av leden och avsedd användning:

.....
.....
.....
.....
.....

2. Avtalsperiod och uppsägning

Detta avtal gäller för en tid av ..... från och med ..... / ..... 20..... och förlängs automatiskt med 1 år i taget under förutsättning att skriftlig uppsägning inte sker senast 8 månader före avtalsperiodens utgång.

3. Ersättning

För rätten att enligt ovan nyttja fastigheten gäller följande ifråga om ersättning:

- Ersättning för upplåtelsen utgår ej.
 Ersättning erläggs med ..... kr/år som ska erläggas utan anfordran till av markägaren anvisat konto. Ersättningen betalas årligen senast den ..... Om nyttjanderätten beläggs med moms eller annan skatt tillkommer denna utöver den ovan angivna summan. Vid dröjsmål med betalningen utgår ränta enligt räntelagen.

4. Löpande skötsel och underhåll

Besiktning ska ske vid verksamhetens början och slut samt under pågående verksamhet om någon part påkallar det. Nyttjanderättshavaren ansvarar för att hålla leden i gott skick. Det gäller även anläggningar såsom broar och spänger. Nyttjanderättshavaren ansvarar för städning av det upplåtta området och övrigt utnyttjad mark samt, i samråd med markägaren, för skötsel och underhåll av området enligt följande:

.....
.....
.....
.....
.....

5. Nyttjande

Nyttjanderättshavaren får ej förändra ledens beskaffenhet om det ej avtalats i detta avtal eller enligt annan skriftlig överenskommelse. Leden får hållas fri från ris och grenar samt vindfällen som fallit över den, dock får inte träd grövre än 5 cm i roten fällas, inte heller får träd spikas i eller skadas på annat sätt utan markägarens medgivande i varje fall. Nyttjanderättshavaren har ansvar för att i rimlig omfattning förhindra annan användning än den avsedda, exempelvis MTB på vandringsled, eller häst på cykelled. Vid dränering eller markförstärkning ska nyttjanderättshavaren samråda med markägaren före åtgärd. Nyttjanderättshavaren svarar för kostnaderna för eventuella åtgärder.

Utöver ovanstående är parterna överens om följande:

.....
.....
.....
.....
.....

Avtal om nyttjande av mark för snöskoterled

Markägare: .....

Adress: .....

Nyttjanderättshavare: .....

Adress: .....

1. Syfte med upplåtelsen

Markägaren till fastigheten ..... i ..... kommun upplåter härmed nyttjanderätt till ett cirka ..... m brett område med en längd av cirka ..... km att användas som skoterled.

- Nyttjanderätt upplåts också till friäkningsområde om totalt ..... ha.

Därutöver medges nyttjanderättshavaren rätt att komplettera leden enligt vad som beskrivs nedan. Befintlig och anlagd led samt eventuellt friäkningsområde som ingår i upplåtelsen ska inritas på karta vilken bilägges avtalet som Bilaga 1.

Beskrivning av verksamhet och ändamål:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Avtalstid och uppsägning

Detta avtal gäller för en tid av ..... från och med ..... / ..... 20..... och förlängs automatiskt med 1 år i taget under förutsättning att skriftlig uppsägning inte sker senast 8 månader före avtalstidens utgång.

3. Ersättning

För rätten att enligt ovan nyttja fastigheten gäller följande ifråga om ersättning:

- Ersättning för upplåtelsen utgår ej.
 Ersättning erläggs med ..... kr/år som ska erläggas utan anfordran till av markägaren anvisat konto. Ersättningen betalas årligen senast den ..... Om nyttjanderätten beläggs med moms eller annan skatt tillkommer denna utöver den ovan angivna summan. Vid dröjsmål med betalningen utgår ränta enligt räntelagen.

4. Löpande skötsel och underhåll

Besiktning ska ske vid verksamhetens början och slut samt under pågående verksamhet om någon part påkallar det. Det åligger nyttjanderättshavaren att ansvara för och hålla leden i gott skick. Det gäller även befintliga och av nyttjanderättshavaren uppförda anläggningar. Nyttjanderättshavaren ansvarar för städning av det upplåtta området och övrigt utnyttjad mark som är att hänföra till nyttjandet av skoterleden samt för övrigt i samråd med markägaren för skötsel och underhåll av området enligt följande:

.....
.....
.....
.....
.....

5. Nyttjande

För anläggande av leden äger nyttjanderättshavaren rätt att i samråd med markägaren utföra nödvändiga arbeten såsom:

.....
.....
.....
.....
.....

Nyttjanderättshavaren svarar för kostnaderna för eventuella åtgärder. I övrigt får nyttjanderättshavaren ej förändra markrådets beskaffenhet om det ej avtalats i detta avtal eller enligt annan skriftlig överenskommelse. Leden får hållas fri från ris och grenar samt vindfällan som fallit över den, dock får inte träd grövre än 5 cm i roten fällas, inte heller får träd spikas i eller skadas på annat sätt utan markägarens medgivande i varje fall. Nyttjanderättshavaren har ansvar för att i rimlig omfattning förhindra annan användning än den avsedda.

Avtal - anpassad skogsskötsel

Avsikten med detta avtal är att ge förutsättningar för ägare till skog och en person/organisation att avtala om anpassad skötsel av ett visst skogsområde. Avtalet får inte strida mot skogsvårdslagen eller annan lagstiftning. Detta avtal reglerar bara skogens skötsel. Om någon verksamhet utöver allemansrätten ska bedrivas inom området, exempelvis anläggande av lägerplats, ska ett särskilt skriftligt avtal upprättas för detta.

Markägare: .....

Adress: .....

Person/organisation: .....

Adress: .....

Beskrivning av området

Areal: ..... Skogskubikmeter: .....

Trädslagsblandning: ..... % tall, ... % gran, ... % björk, ... % övrigt löv

Övrigt: .....

1. Syfte med upplåtelsen

Markägaren till fastigheten ..... i ..... kommun reserverar ett skogsområde för anpassad skogsskötsel enligt nedan. Området inritas på karta vilken bilägges avtalet som Bilaga 1.

Markägaren förbinder sig att:

- Skjuta upp slutavverkning av området under avtalsperioden, det vill säga låta skogen stå. Enstaka åtgärder får dock vidtas för att begränsa spridning av skadeinsekter, exempelvis upparbetning av vindfallen.
- Vid avverkning lämna minst ..... stammar per hektar med en diameter på minst ..... cm i diameter inom området.
- Endast avverka granar i syfte att skapa en tall- och lövskog
- Vid gallring eftersträva denna trädslagsblandning i kubikmeter:
..... % tall, ... % gran,
..... % björk, ... % övrigt löv
- Bevaka exempelvis enebacke, ekbacke, det vill säga röjning/gallring av uppväxande sly
- Annat: .....

2. Avtalstid och uppsägning

Detta avtal gäller för en tid av

1 år från och med ..... / ..... 20.....

5 år från och med ..... / ..... 20.....

Avtalet förlängs automatiskt med 1 år i taget under förutsättning att skriftlig uppsägning inte sker senast

3. Ersättning

För att markägaren anpassar skötseln av skogsområdet enligt ovan gäller följande ifråga om ersättning: ..... kr/år ska erläggas utan anfordran till av markägaren anvisat konto. Ersättningen betalas årligen senast den ..... Om ersättningen är belagd med moms eller annan skatt tillkommer denna utöver den ovan angivna summan. Vid dröjsmål med betalningen utgår ränta enligt räntelagen.

4. Löpande skötsel och underhåll

Besiktning ska ske vid avtalsperiodens början och slut samt under avtalets löptid om någon part påkallar det. Markägaren får endast förändra skogens karaktär inom området på sätt som framgår av detta avtal eller enligt annan skriftlig överenskommelse mellan parterna.

Utöver ovanstående är parterna överens om följande:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Upplåtelse

Förutom den anpassade skogsskötseln på området kan markägaren, eller den markägaren sätter i sitt ställe, bedriva annan verksamhet såsom exempelvis jakt på området. Ut-

Reflektion - Funäsdalen

- Från stora konflikter och osämja till "Europas finaste skoterledssystem".
- Billigare ledkort för fastboende.
- Började med att förbjuda ALL skoteråkning. (Kommunalt regleringsområde)
- Därefter tecknades avtal med berörda markägare och skoter tilläts på leder och utpekade friåkningsområde
- Idag är det ordning och reda och mycket få konflikter.

Reflektion

Avtal om ändrad skogsskötsel

- Möjlighet att betala markägaren för att spara ex en kantzon av träd.

Eller att sköta skogen på visst sätt som passar den turismverksamhet jag vill bedriva.

- ex fr slalombacke Jämtland

Reflektioner från projektet "Turism på annans mark"

- Nöjda parter i projektet
- Vägar!
- DANO - Kanotturism

Väg

- Fråga: När kan en markägare ensam ge turistföretag tillträde till att varaktigt använda en väg?
- Svar: Endast om hon/han är ensam ägare till vägen. Annars är det vägförening/väghållare som ansvarar för vägens skötsel mm.

DANO-Crew

- Dano= Ideell förening för hållbar kanotturism Dalsland-Nordmarken

Avtalad lägerplats inom DANO-systemet

- Lägerplatserna underhålls och finansieras via naturkort = en rätt att använda eldstad, vindskydd, toalett, ved.
- Markägaren får årlig ersättning för att upplåta mark till lägerplatserna

- Slut//

Tack för att ni lyssnade

Laglig camping

- Olaglig camping-
"vildcamping"

- Olaglig camping-
vildcamping

Dano

- "Vildcamping"
- Allemansrätten gör att folk kommer in och använder DANO-systemet utan att betala för sig och då överbelastas det med förstörd natur som följd...

- Slut//
- Diskussion frågor

